

חינוך בפרשה – אח"ק

עם ישראל - חי!

הג'ר מרדכי אליהו הכין קבוצת נערים לקראת 'בר מצוה'. הוא הראה להם 'פרשיות' של קלף, לימד סדר הברכה, והעמיק דינים וכללים. בסוף ביקש מאחד הנערים להדגים לכולם את ההנחה עצמה. הלה הוציא תפילין, יישר את הרצועות, הפשיל שרוולו, והחל להניח ולקשור תפילין של יד. הרב סימן לו שלא פעל נכון, ויתחיל שוב. הילד חלץ את התפילין, והתחיל בשנית תוך שמדייק את המיקום על זרועו... הרב סימן שוב שמשו לא טוב. הילדים מביטים אלה באלה בתמיהה, למדו יחד ולא הבינו במה הוא טועה...

הרב שאל "מה שוכח שוב ושוב?". לא ידעו. ידו ללא חציצה, נטל ידיו, ונדאו שמניח על היד הנכונה... 'ממקם' נכון, מה באמת הבעיה? "בחורים יקרים! ישראל קדושים. לקראת ההנחה מנשקים את התפילין, בדחילו ורחימו! חברכם למד טוב וממלא כל כללי ההלכה, אך יש משהו 'מעבר' להלכה: לתת נשיקה!".

פר' השבוע - אחרי-מות וקדושים, משמעותיות ביסודות היהדות. לצד 'ליום הכיפורים ועבודתו' מצוים בפר' אחרי-מות על דיני העריות. ופרשת קדושים 'שרוב גופי תורה תלויים בה'. מגוון רחב של דינים והלכות - קדשים ומתנות עניים, כישוף וע"ז, ועוד המוני מצוות 'בין אדם למקום' ו'בין אדם לחברו'.

אך במרכז פר' אחרי יש אמירה אלוקית זוהרת: ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בקהם וגו'. חז"ל דרשו הוראה למעשה כי פיקוח נפש דוחה את מצוות התורה, שניתנה לנו שנחיה בהם ולא, חלילה, שנמות בהם. אך רבותינו הק' ראו בפסוק רובד נוסף: הרבי הק' מקוצק למד שיש לקיים מצוות בחיות ובהתלהבות, שלא נהיה בקיומם בבחי' 'מת', אלא 'וחי בהם'! תלמידיו הגדול רבינו הרי"ם מגור הוסיף שרצון ה' שנרגיש כי מקור חיותנו מקיום המצוות, כי 'דבר ה' הוא שורש חיי האדם.

התורה לא ניתנה להעיק ולהציק, ללחוץ ולמחוץ. המצוות תפקידן לרומם ולא לאיים. דיני כשרות נועדו לזכך, והמידות הטובות כדי לרכך. הצניעות כדי לקדש, והתפילות נועדו לאשש. התורה – משיבת-נפש, ולא עגמת-נפש. הקב"ה נתן באהבתו 'כלי חמדה' ו'מתנה טובה', לא שנהיה 'מרבה נכסים מרבה דאגה'...

קראתי מאמר על 'מחלה פושה' ל"ע בקרב בני נוער, והיא 'חלל רוחני'. חשים חסרי 'פנימיות', ללא רגש נפשי לערכים רוחניים. זו מחלה נוראה, ורבים 'חללים' הפילה. מה הענין? הרבה חושבים ש"להיות יהודי צדיק" פירושו לדקדק על קוצו של 'הנץ' ומנחה גדולה, להחמיר בשיעור הציציות – ושיהיו 'לשמה' משעת לידה, לולב ואתרוג רק מזן מסוים, שמיעת 'זכור' שוב ושוב, ועוד דקדוקים למהדרין מן המהדרין. כל אלה חשובים ונכונים, אך לא על חשבון נקודת החיות והשמחה על שזוכים לקיים ולהתקרב לקב"ה במצוותיו. הפכו 'תורת חיים' ל'מערכת חוקים טכנית קרה', כל היהדות תלויה בשעון, בסרגל, ובמשקל...

נשיקה לתפילין - לא 'כי כך נוהגים' אלא 'כי כך חשים'! [רק שלא יחברו ספר 'חישוק הנישוק' על כללי ודיני נשיקה זו, כיצד לצאת יד"ח לכתחילה, ובדיעבד... ואוסף מנהגי מרגן ורבנן...]. הקב"ה נתן תורה ומצוות לזכות את ישראל, לזכך ולא לדכדך! עלינו לזכור זאת 'יום יום שעה שעה' בעבודת החינוך. זה ממש 'פיקוח נפש' שדוחה את התורה כולה! נשמות בני"י בידינו, נאיר אותם באהבה ושמחה! נחסן מפני 'המחלה' הנ"ל בכל שיעור. להוסיף חיוך ללימוד, להוסיף הבנה ודעת לקיום המצוות, וחי בהם – ולא שימות בהם! לחיות כיהודי!

הרבי מפיאסצנא ה"ד כתב ביומנו האישי בבואו לגיל ארבעים "ומה אקבל עלי, ללמוד יותר? כמדומני שמה שאפשר לי שלא ללכת בטל - אינני הולך בטל. להתרחק מן התאוות? אם אין יצרי מרמה אותי, ב"ה איני משועבד כ"כ לתאוה גופנית חס ושלום. ומה חסר לי? פשוט 'להיות יהודי' חסר לי. דומה אני בעיני כצורת אדם מצוירת, הכל בה, הגוונים, הצורה וכו'. רק אחת חסרה: הנשמה. רבש"ע! לפניך אתוודה ומלפניך אתחנן... פשוט רוצה אני מעתה להתגייר, ולהיות מעתה - יהודי...". (מתוך קטע ארוך. מודפס בספרו 'צו זרז') אשרנו, מה טוב חלקנו! ומה נעים גורלנו! ומה יפה ירושתנו!

נזכה לחיות עם ה' ולהחיות זולתנו!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

להארות והזמנות: 123ymm@gmail.com